

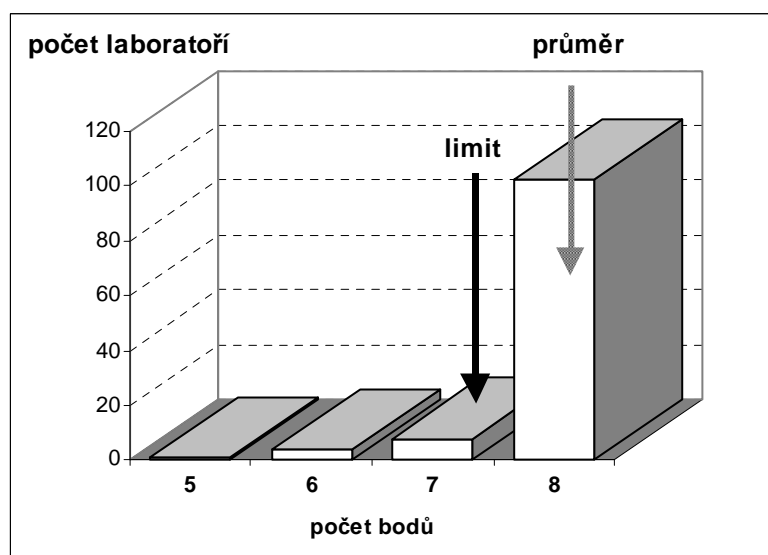
EHK-544 Bakteriologická diagnostika-vyhodnocení

Helena Žemličková, Marina Maixnerová, Jana Zavadilová, Petr Petráš, Pavla Urbášková

CELKOVÉ HODNOCENÍ IDENTIFIKACÍ

Celkem byly rozeslány vzorky 119 laboratořím. 115 laboratoří odeslalo výsledek do závěrečného termínu. Za identifikaci signifikantního patogena ve 4 vzorcích mohly laboratoře získat maximálně 8 bodů, za vyšetření citlivosti 4 body (vzorek 4 a 5). Bodování pro identifikaci bylo provedeno ve stupnici 2, 1, 0 a -1 bodů, pro vyšetření citlivosti ve stupnici 1 a 0 bodů.

Graf 1: Počet bodů za správnou identifikaci

Maximálního počtu bodů při identifikaci dosáhlo 102, tj. 88,7 % laboratoří. Limit pro úspěšné absolvování byl 6,811 bodů, (aritmetický průměr minus dvě směrodatné odchylky, tj. $7,835 - (2 \times 0,512) = 6,811$). Tohoto limitu dosáhlo 110 laboratoří, 5 laboratoří tento limit nesplnilo. Plný počet bodů (4 body) při vyšetření citlivosti získalo 114 laboratoří.

VÝSLEDKY U JEDNOTLIVÝCH VZORKŮ

VZOREK 1: Nasopharyngeální výtěr od 4letého dítěte se štěkavým kašlem.

ODPOVĚĎ: *Bordetella pertussis*

Vzorek dále obsahoval: viridující streptokok

identifikace	frekvence	body	procento
<i>Bordetella pertussis</i>	113	2	98,3 %
<i>Bordetella species</i>	2	1	1,7 %

Celkem	115		100 %
--------	-----	--	-------

Z 20 vybraných laboratoří s nejvyšším dosaženým počtem bodů za minulý rok uvedlo správný výsledek 20 laboratoří. Vzorek je možno hodnotit.

Většina laboratoří (113 ze 115, tj. 98,3 %) identifikovala správně kmen *B. pertussis*. Pouze 2 laboratoře kmen nedourčily a označily vzorek jako *Bordetella* sp.

B. pertussis byla zařazena do okruhu EHK – Bakteriologická diagnostika celkem 4 krát.

Podíly správných odpovědí jsou následující:

EHK – 64 (1996) – 52,5%

EHK – 78 (1997) – 79,6%

EHK – 410 (2005) – 98,2%

EHK – 544 (2007) – 98,3%

Výrazně stoupající úspěšnost laboratoří v určení *B. pertussis* je vítanou skutečností, zejména v současné době, kdy zaznamenáváme zvyšující se výskyt pertuse a kdy je nutné věnovat patřičnou pozornost kultivačnímu průkazu *B. pertussis*.

VZOREK 2: Stěr z kůže od pacienta s bércovým vředem.

ODPOVĚĎ: *Streptococcus pyogenes* + *Staphylococcus aureus*

identifikace	frekvence	body	procento
<i>Streptococcus pyogenes</i> + <i>Staphylococcus aureus</i>	111	2	96,5%
<i>Streptococcus pyogenes</i> + MRSA*	1	2	0,9%
<i>Streptococcus pyogenes</i>	3	1	2,6%
Celkem	115		100%

* Ačkoliv zasláný kmen *S. aureus* byl k oxacilinu citlivý, vzhledem k tomu, že citlivost k ATB není u tohoto vzorku předmětem hodnocení, je výsledek hodnocen 2 body.

Z 20 vybraných laboratoří s nejvyšším dosaženým počtem bodů za minulý rok uvedlo správný výsledek 20 laboratoří. Vzorek je možno hodnotit.

Izolace a identifikace obou patogenů obsažených v tomto vzorku nečinila laboratořím obtíže. 112 laboratoří označilo správně oba patogeny a získalo plný počet bodů. Tři laboratoře určily jako vyvolávající agens pouze *Streptococcus pyogenes*. *Staphylococcus aureus* a pyogenní streptokok jsou obvyklými původci kožních infekcí (impetigo, erysipel, infekce bércového vředu). Oba tyto mikroby mohou být jednak primárními vyvolavateli těchto onemocnění, avšak neřídka jsou izolovány ve smíšené kultuře [1, 2].

LITERATURA

[1] Cunningham MW. Pathogenesis of group A streptococcal infections. Clin Microbiol Rev 2000; 13: 470-511.

VZOREK 3: Stolicce od pacienta s průjmem a zvracením vzniklým po konzumaci mušlí.

ODPOVĚĎ: *Vibrio parahaemolyticus*

Vzorek dále obsahoval: *Escherichia coli*, *Klebsiella oxytoca*

identifikace	frekvence	body	procento
<i>Vibrio parahaemolyticus</i>	105	2	91,3%
<i>Vibrio cholerae</i> non-O1	1	1	0,9%
<i>Vibrio cholerae</i>	1	1	0,9%
<i>Vibrio vulnificus</i>	1	1	0,9%
<i>Vibrio</i> species	3	1	2,6%
Patogen nenalezen	4	0	3,5%
Celkem	115		100%

Z 20 vybraných laboratoří s nejvyšším dosaženým počtem bodů za minulý rok uvedlo správný výsledek 19 laboratoří. Vzorek je možno hodnotit.

Vibria jsou gramnegativní rovné, či mírně zahnuté tyčinky, s jedinou výjimkou (*Vibrio metschnikovii*) oxidázapozitivní. V literatuře se udává, že 12 z nich se vyskytuje v humánním klinickém materiálu. Nejdůležitějším druhem je *Vibrio cholerae*, především kmeny séroskupiny O1, které vyvolávají cholera. Kmeny *Vibrio parahaemolyticus* produkují enterotoxin a jsou původci alimentárních intoxikací. Typickým vehikulem jsou právě potraviny připravené z mořských živočichů. Na selektivní půdě TCŽS (thiosíran-citrát-žluč-sacharóza), která se pro záchyt vibrií používá, lze snadno odlišit *V. cholerae* od *V. parahaemolyticus*: *V. cholerae* roste v hutných žlutých koloniích, zatímco *V. parahaemolyticus*, které neokyseluje sacharózu, má kolonie zelené. *V. parahaemolyticus*, na rozdíl od *V. cholerae*, nevyužívá Simmon's citrát a acetát. Charakteristický string-test má pozitivní asi jen polovina kmenů *V. parahaemolyticus*, zatímco kmeny *V. cholerae* jsou pozitivní vždy. K záchytu kmenů vibrií je vhodné používat pomnožení v alkalické peptonové vodě.

VZOREK 4: Izolát z krve od pacienta s chronickou pyelonefritidou.

ODPOVĚĎ: *Enterococcus faecalis*

identifikace	frekvence	body	procento
<i>Enterococcus faecalis</i>	115	2	100,0 %

Celkem	115		100%
--------	-----	--	------

Z 20 vybraných laboratoří s nejvyšším dosaženým počtem bodů za minulý rok uvedlo správný výsledek 20 laboratoří. Vzorek je možno hodnotit.

Požadavek byl identifikovat druh zaslaného kmene a vyšetřit jeho citlivost k ampicilinu a k vankomycinu. Kmen 4 je *Enterococcus faecalis* NRL 5903/01, izolovaný z moči 60leté pacientky, citlivý k ampicilinu a rezistentní k vankomycinu (fenotyp VanA). Ze 115 laboratoří účastnících se této série EHK všechny správně označily kmen 4 jako rezistentní k vankomycinu a s výjimkou jedné laboratoře také správně jako citlivý k ampicilinu. Celkové výsledky vyšetření citlivosti jsou v tabulce 1, která obsahuje obsah limitní hodnoty průměrů inhibičních zón (IZ) a minimálních inhibičních koncentrací (MIC) pro citlivé kmeny enterokoků, hodnoty naměřené v NRL pro antibiotika a výsledky laboratoří.

Tabulka 1. Výsledky vyšetření citlivosti kmene 4 *Enterococcus faecalis* NRL/ATB 5903/01.

Antibiotikum	Průměry IZ (mm)		MIC (mg/l)		Správné výsledky		
	limit pro citlivé enterokoky [1]	rozmezí hodnot naměřených v NRL*	limit pro citlivé enterokoky [1]	hodnoty naměřené v NRL**	kategorie [1]	počet laboratoří	%
ampicilin	>= 17	18 - 18	<= 8	4 - 4	C	114/115	99,1
vankomycin	>= 17	6 - 6	<= 4	> 32 - > 32	R	115/115	100,0

*) 3 měření diskovou difuzní metodou, obsah disků ampicilinu 10µg, vankomycinu 30 µg ; **) 3 měření diluční mikrometodou; C: citlivý; R: rezistentní.

VZOREK 5: β-hemolytický streptokok skupiny C

Kmen 5 je β-hemolytický streptokok skupiny C NRL/ATB 2591/07, izolovaný z krve 68letého pacienta se sepsí. Požadavek byl vyšetřit citlivost kmene 5 k penicilinu a ke klindamycinu, ke kterým je tento kmen citlivý. Všechny laboratoře zúčastněné v této sérii EHK správně označily kmen 5 jako citlivý k oběma požadovaným antibiotikům. Celkové výsledky vyšetření citlivosti jsou v tabulce 2, která obsahuje obsah limitní hodnoty průměrů inhibičních zón (IZ) a minimálních inhibičních koncentrací (MIC) pro citlivé kmeny hemolytických streptokoků, hodnoty naměřené v NRL pro antibiotika a výsledky laboratoří.

Tabulka 2. Výsledky vyšetření citlivosti u kmene 5, beta-hemolytického streptokoka skupiny C NRL/ATB 2591/07.

Antibiotikum	Průměry IZ (mm)		MIC (mg/l)		Správné výsledky		
	limit pro citlivé streptokoky [1]	rozmezí hodnot naměřených v NRL*	limit pro citlivé streptokoky [1]	hodnoty naměřené v NRL**	kategorie [1]	počet laboratoří	%
penicilin	>= 24	28 - 30	<= 0,125	0,032 – 0,032	C	115/115	100,0
klindamycin	>= 19	20 - 21	<= 0,25	0,125 – 0,125	C	115/115	100,0

*) 3 měření diskovou difuzní metodou; obsah disku penicilinu 10 J, klindamycinu 2 µg; **) 3 měření diluční mikrometodou; C: citlivý.

Komentář

Citlivosti k antibiotikům v této sérii EHK vyšetřily všechny laboratoře správně s výjimkou jediného případu, kdy jedna laboratoř chybně označila kmen 4 jako rezistentní k ampicilinu.

LITERATURA

- [1] Clinical and Laboratory Standards Institute. Performance standards for antimicrobial susceptibility testing; seventeenth informational supplement. CLSI Document M100-S17. Clinical and Laboratory Standards Institute, USA, Pa, 2007.

*Helena Žemličková, Marina Maixnerová, Jana Zavadilová, Petr Petráš, Pavla Urbášková
SZÚ – CEM*